

EKSAMITÖÖ KOOD

--	--	--	--	--	--

GEOGRAAFIA RIIGIEKSAM

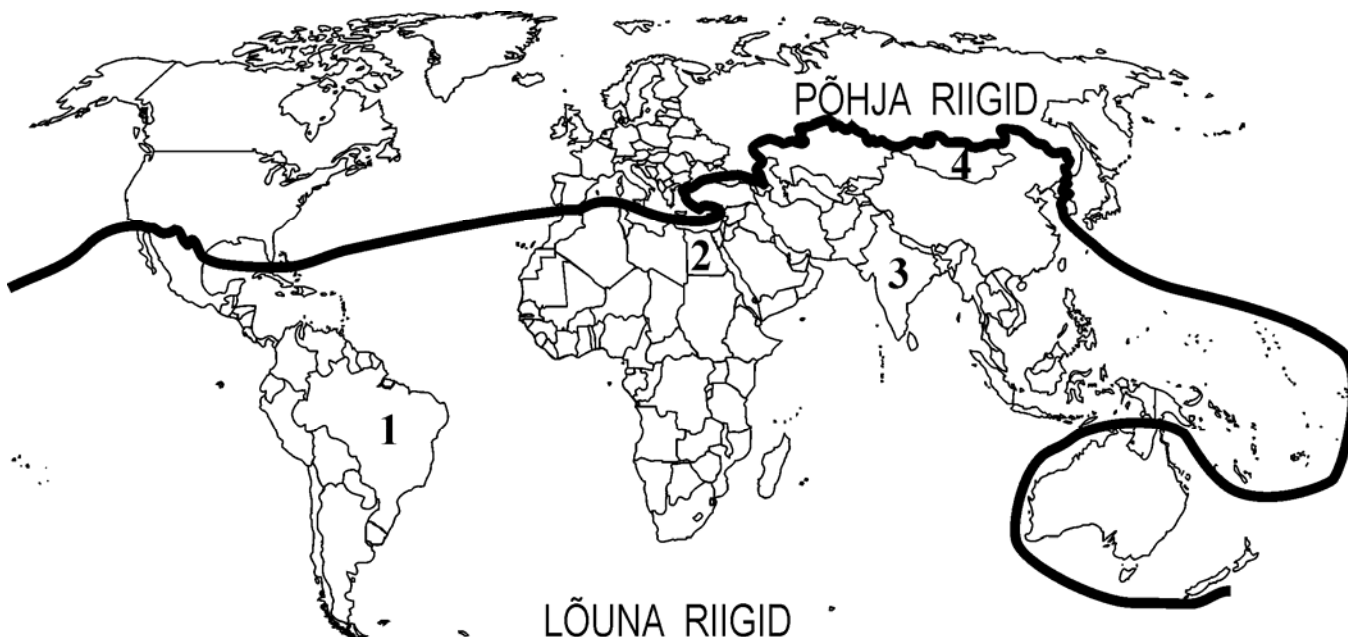
30. mai 2005

MEELESPEA

1. Enne vastamist lugege ja mõelge küsimuste tekst korralikult läbi. Oma vastused pange kirja lühidalt ja selgelt.
2. Eksamitöö kirjutage sinise või musta sulepea või pastapliiatsiga.
3. Juhul, kui soovite teha parandusi, siis tõmmake sellele osale vastusest kriips peale, mille hindamist Te ei soovi. Paranduste tegemisel ei ole lubatud vastust üle kirjutada ega korrektorit kasutada.
4. Mustandipaber on lisatud töö lõppu.
5. Küsimuste juures olevad ruudud täidab hindaja.
6. Kui riigieksami hindamiskomisjon tuvastab kõrvalise abi kasutamise või mahakirjutamise riigieksamitöö kirjutamisel, loetakse riigieksam mittesooritatuks ning riigieksamitunnistusele märgitakse tulemuseks 0 punkti.
7. Mõelge rahulikult, ärge kiirustage - aega on 180 minutit.

*Soovime edu!
Eksamikomisjon*

1. Kaardil on kujutatud riikide jaotamise ühte võimalust: Põhi ja Lõuna.

Mille poolest erinevad Lõuna riigid Põhja riikidest?

- 1) 3 p
 2) 1
 3)

Selgitage, miks on taoline erinevus tekkinud.

- 2 p
 2

2. Kirjutage kaardil numbritega tähistatud riikide nimed vastavale punktiirile.

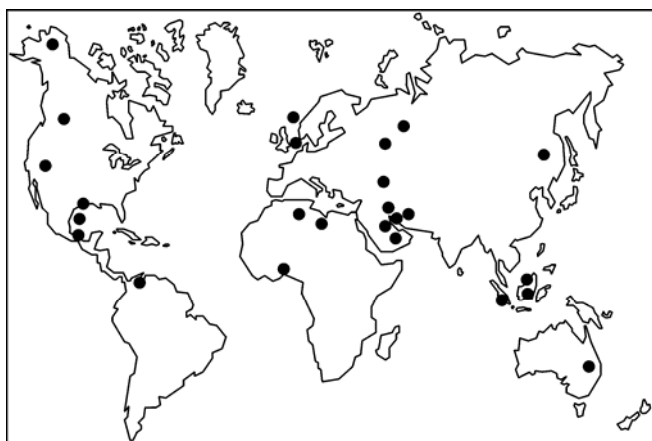
- 1) 0,5 p 3 3) 0,5 p 5
 2) 0,5 p 4 4) 0,5 p 6

3. Nimetage kaks näitajat, mille abil on võimalik iseloomustada riigi globaliseerumist.

- 1) 2 p
 2) 7

4. Mida on kaardil kujutatud? Õige vastus tähistage ruudukeses X-ga.

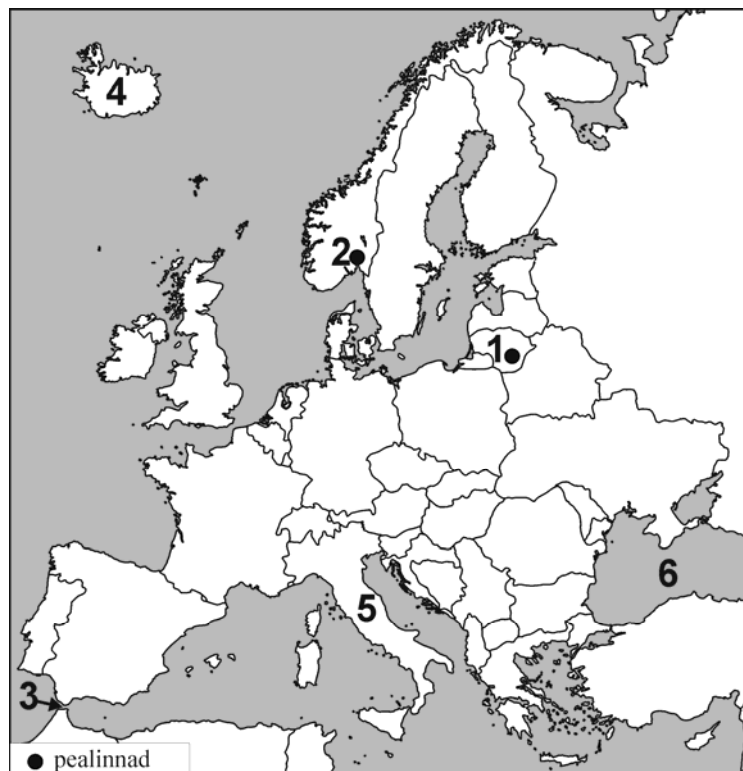
2 p

☐ 8

Kaardil on kujutatud maailma olulisemad

- ☐ kiviõli kaevandamise kohad
☐ terase tootmise keskused
☐ nafta ammutamise kohad
☐ rauamaagi kaevandamise kohad
☐ boksiidi kaevandamise kohad

5. Märkige Euroopa kaardil numbritega 1 – 6 tähistatud geograafiliste objektide nimed vastavale punktiirile.

- 1) (pealinn) ☐ 9
 2) (pealinn) ☐ 10
 3) (väin) ☐ 11
 4) (saar) ☐ 12
 5) (poolsaar) ☐ 13
 6) (meri) ☐ 14

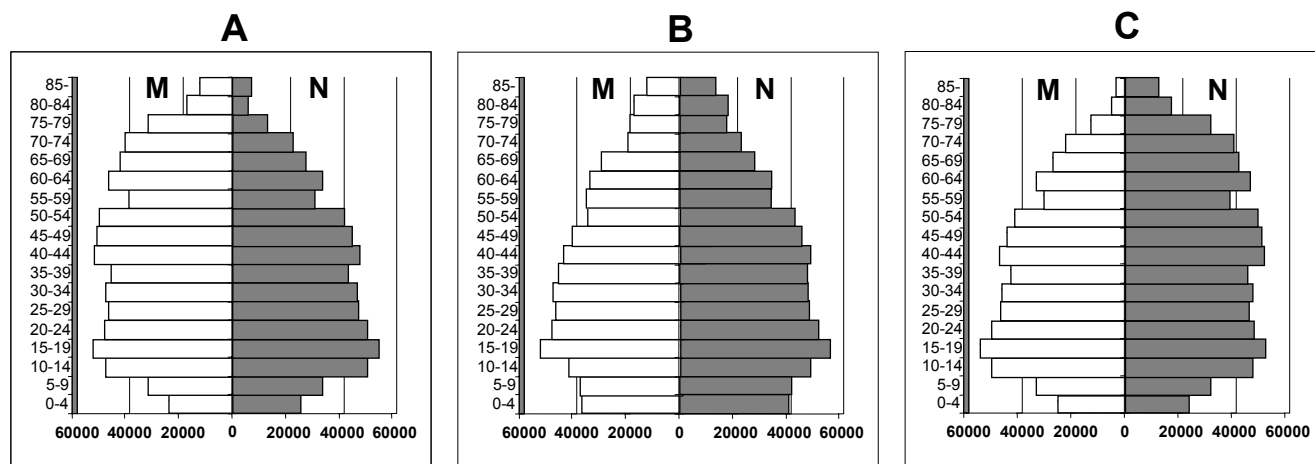
6. Milliseid paigutustegureid tuleb arvestada teadus- ja tehnoloogiapargi asukoha valikul?

- 1)
 2)
 3)

3 p

☐ 15

7. Milline kolmest rahvastikupüramiidist on iseloomulik Eestile?

Eesti rahvastikku iseloomustab rahvastikupüramiid

1 p

16

Põhjendage kahe argumendiga, miks just Teie poolt valitud püramiid on sobiv.

2 p

- 1)
 2)

17

Praegune demograafiline olukord võib Eestile tulevikus probleeme tekitada. Nimetage üks võimalik probleem.

1 p

18

8. Kaardil on viirutad piirkonnad, kus elab kõige rohkem alatoitluse või nälja tõttu kannatavaid inimesi. Põhjendage, miks on just neis piirkondades teravad toiduprobleemid.

- 1)

 2)

2 p

19

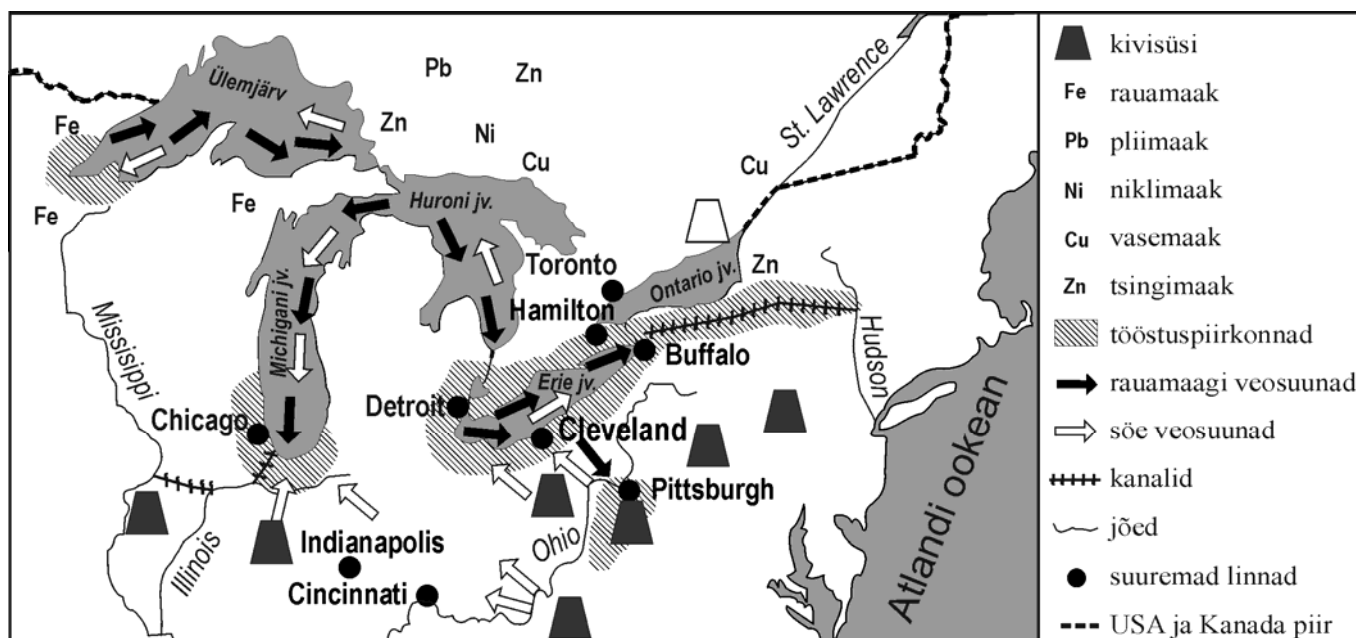
9. Võrrelge linnastumist arenenud riikides ja arengumaades. Leidke kaks erinevust.

Linnastumine arenenud riikides	Linnastumine arengumaades
1.	1.
2.	2.

2 p

20

10. Kaardil on kujutatud Suure- Järvistu piirkonda Põhja-Ameerikas, mida nimetatakse ka Tööstuslikuks-Kirdeks.

Tooge kaardi abil välja kolm eeldust, miks on sinna kujunenud üks maailma tähtsamaid tööstuspiirkondi.

- 1)
- 2)
- 3)

3 p

21

11. Selgitage võimalikult täpselt järgmise lause geograafilist sisu.

USA ja Euroopa töökohad „migreeruvad“ Ida- ja Kagu-Aiasse.

2 p

22

12. Eestisse on mitmed rahvusvahelised firmad rajanud oma tütarettevõtteid. Nimetage kaks võimalikku positiivset ja kaks võimalikku negatiivset tagajärge sellega seoses.

Positiivsed tagajärjed:

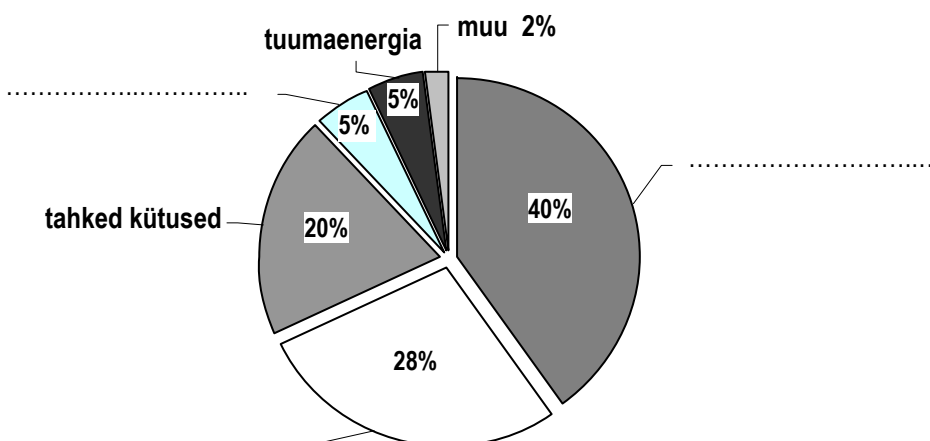
- 1) 2 p
- 2) 23

Negatiivsed tagajärjed:

- 1) 2 p
- 2) 24

13. Märkige joonisele puuduvad nimetused.

ERINEVATE ENERGIAALLIKATE OSATÄHTSUS TÄNAPÄEVA ENERGIAMAJANDUSES

14. Nimetage kaks tuumaenergia kasutamise eelist ja kaks puudust võrreldes kivisöe kasutamisega energiamajanduses.

Tuumaenergia kasutamise eelised võrreldes kivisöega	Tuumaenergia kasutamise puudused võrreldes kivisöega
1.	1.
2.	2.

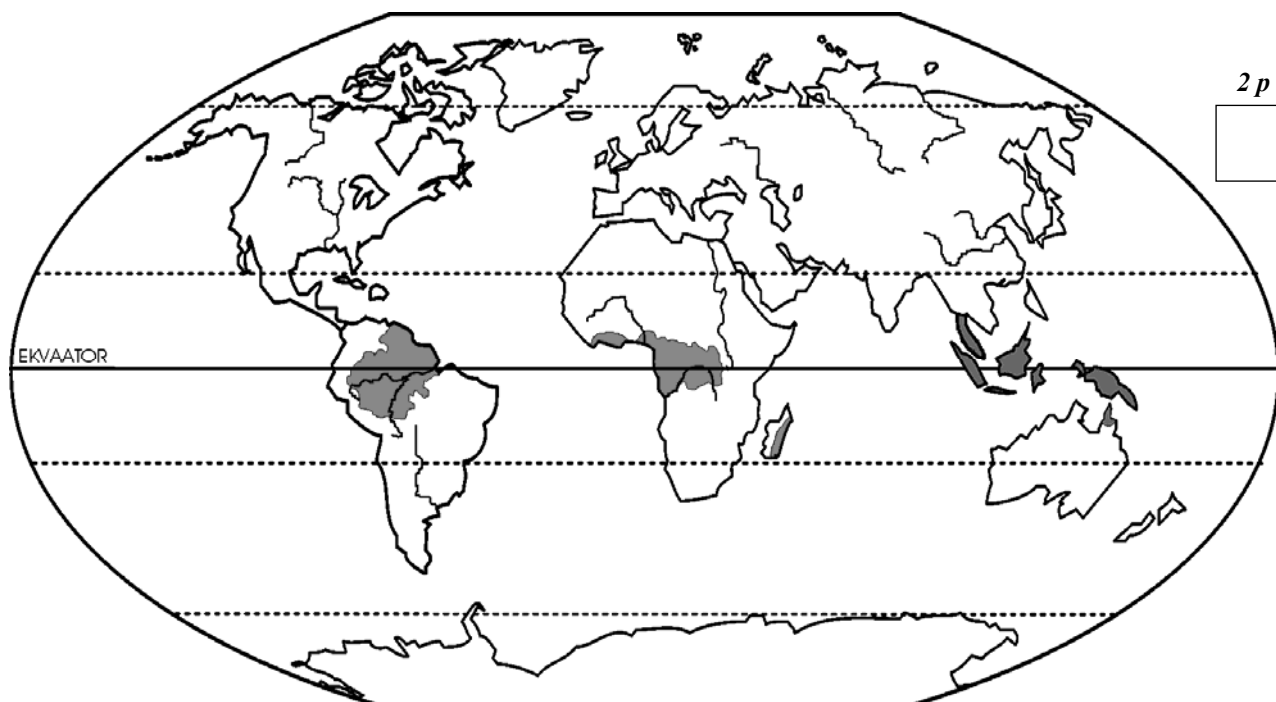
2 p

26

2 p

27

15. Kaardile on märgitud vihmametsade levikuala. Viirutage kaardil parasvöötme okas-
metsade levikuala.

Nimetage kaks piirkonda, kus kasvavad vihmametsad.

- 1)
- 2)

2 p

28

16. Võrrelge vihmametsa ja parasvöötme okasmetsa. Nimetage neli erinevust.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

2 p

30

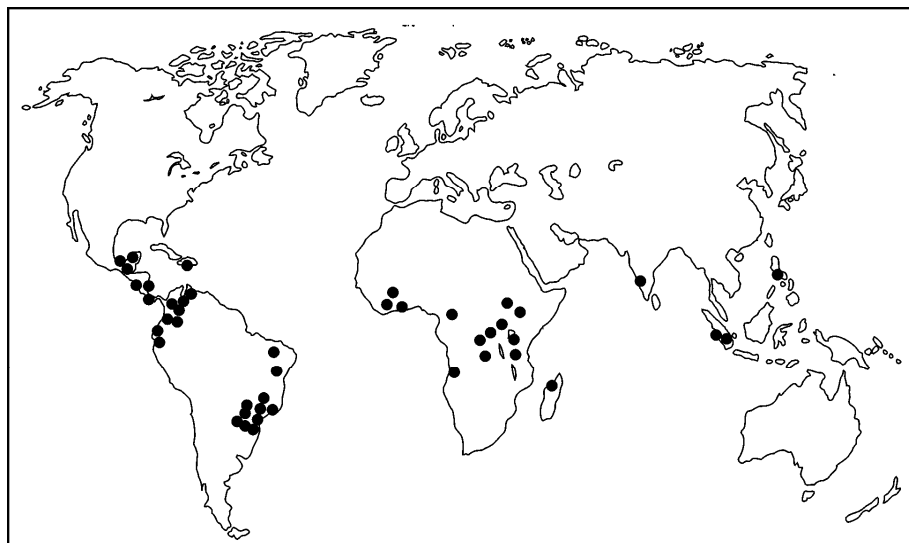
17. Selgitage kahe näite abil, millised keskkonnaprobleemid võivad tekkida seoses
vihmametsade ulatusliku raiega.

- 1)
.....
- 2)
.....

2 p

31

18. Millise kultuurtaime peamised kasvatuspiirkonnad on märgitud kaardile. Õige vastus tähistage ruudukeses X-ga.

- ☐ nisu
- ☐ kohv
- ☐ riis
- ☐ rukis
- ☐ mais

2 p

☐ 32

19. Otsustage, kas järgmised väited on tõesed või väärad. Oma otsusele tõmmake joon alla.

1 p

Tõene /väär Põhja-Euroopale on iseloomulikud ekstensiivsed teraviljatalud.

☐ 33

1 p

Tõene /väär Infoajastu põllumajandus on kaubaline ja vähe spetsialiseerunud.

☐ 34

1 p

Tõene /väär Rantšod on levinud kuivema kliimaga piirkondades, näiteks Põhja-Ameerikas, Austraalias ja Argentinas.

☐ 35

20. Selgitage, milliseid tagajärgi looduskeskkonnale võib tekitada kunstlik niisutamine kuiva kliimaga piirkondades?

2 p

- 1)
- 2)

☐ 36

21. Jaapanis puuduvad oma arvestatavad metallimaagid, ometi on Jaapan üks suuremaid terasetootjaid maailmas. Selgitage, mis on selle põhjuseks.

2 p

-
-

☐ 37

22. Hispaania
haldusjaotus

Andaluusia maastik on sama vaheldusrikas kui sealne kultuuri - lopsaka taime- ja loomastikuga jõeor-
gudest kuni vulkaaniliste maastikeni. 900 km pikkuses rannikuvööndis on palju kauneid
liivarandu. Rannikult jõuab Sierra Nevada mägedesse 40 minutiga, seal on võimalik ka
suusatada.

Enam kui 18% Andaluusiast on rahvusparkid või kaitsealad, mis asuvad nii mägedes kui
rannikualadel.

Costa del Sol'i ranniku kuurorte külastab aastas üle 8 miljoni turisti, seal on 876 hotelli ja
majutuskompleksi. Piirkonna kõige populaarsemaks atraktsiooniks on Nerja koopad, mida
külastab aastas 500 tuhat inimest. Andaluusias elab üle 7 miljoni inimese, turismisektoris töötab
220 tuhat inimest. Andaluusia sissetulekud turismist olid 2001. aastal 13 miljardit eurot.

Miks on Andaluusiast kujunenud väga populaarne turismipiirkond? Nimetage neli eeldust.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

2 p

38

Esitage kaks argumenti järgmise väite toetuseks:

Turism on Andaluusia majanduse tõeliseks mootoriks.

- 1)
- 2)

2 p

39

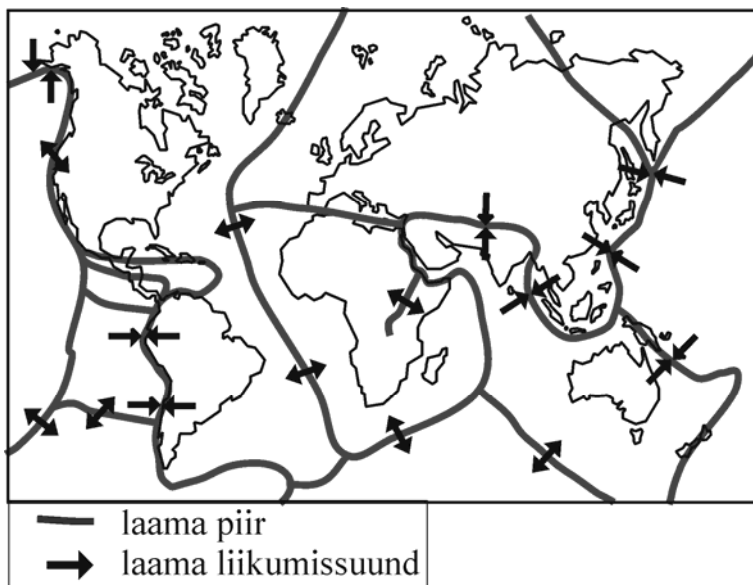
**Millist mõju avaldab kasvav turism Andaluusia loodusele?
Nimetage kaks võimalikku tagajärge.**

- 1)
- 2)

2 p

40

23. Joonisel on kujutatud litosfäärilaamasid. Tähistage kõrvalolevas loetelus X-ga kaks piirkonda, kus võib esineda tugevaid maavärinaid.

- ☐ Lõuna-Ameerika läänerannikul
- ☐ Põhja-Ameerika idarannikul
- ☐ Skandinaavias
- ☐ Jaapanis
- ☐ Aafrika läänerannikul

2 p

 41

Põhjendage oma vastust.

1 p

 42

24. Millest sõltub maavärina poolt tekitatud purustuste ulatus?

3 p

 43

25. Otsustage, kas väide on tõene või väär. Põhjendage oma otsust.

1 p

 44

Tõene/väär Vihmametsas on ülekaalus keemiline murenemine.

1 p

Põhjendus:

 45

26. Milles seisneb murenemise tähtsus looduses? Selgitage kahe näite abil.

2 p

 46

27. Reastage joonised loogilisse järjekorda, et iseloomustada mulla kujunemist.

2 p

47

	Kõduhorisont
	Huumushorisont
	Väljauhtehorisont
	Sisseuhtehorisont
	Lähtekivim

28. Ajakirjas “Eesti Loodus,, kirjutati järgmist:

...Maailmameres on praegu vähemalt 146 niinimetatud surnud piirkonda: alasid, kus vähemalt suviti pole ei kalu ega muud vee-elustikku. Nendes piirkondades on vees lahustunud hapniku hulk sedavõrd väike, et ükski elusolend ei suuda seal ellu jääda.

Alates 1960. aastatest on selliste alade hulk kahekordistunud iga kümne aastaga. Paljud nendest surnud paikadest on hooajalised, mõnedes püsib madal hapnikusisaldus aasta ringi. Olulisim roll hapnikuvajaku tekkes on fütoplanktoni- ja vetikavohangutel. Surnud planktonit lagundavad mikroorganismid tarbivad rohkesti hapnikku ning tekitavadki kõnealuseid piirkondi.

Enamasti paiknevad need piirkonnad parasvöötmes ja suurim taoline on Läänemeres. Samasugused alad on levinud Põhja-Ameerika idarannikul, Vahemeres, Kollases meres ja Tai vetes. Kolmveerand kõigist surnud tsoonidest paikneb USA rannikuil...

(Eesti Loodus 2004/9)

...2005. a. jaanuaritormil oli pahanduste kõrval ka soodne mõju Läänemere loodusele. Nimelt vähendavad tugevad läänetormid veidi meie kodumere suletust ja toovad juurde soolast hapnikurikast Atlandi vett.

Teadlaste arvates on võimalik, et see hapnikurohke vesi jõudis ka mere edelaosa süvikutesse ja avaldas neile ajutist positiivset mõju. Hapnikurikka soolase vee sissevool on ainuke võimalus uuendada vett Läänemere keskosas ja parandada selle hapnikubilanssi.

(Eesti Loodus 2005/2)

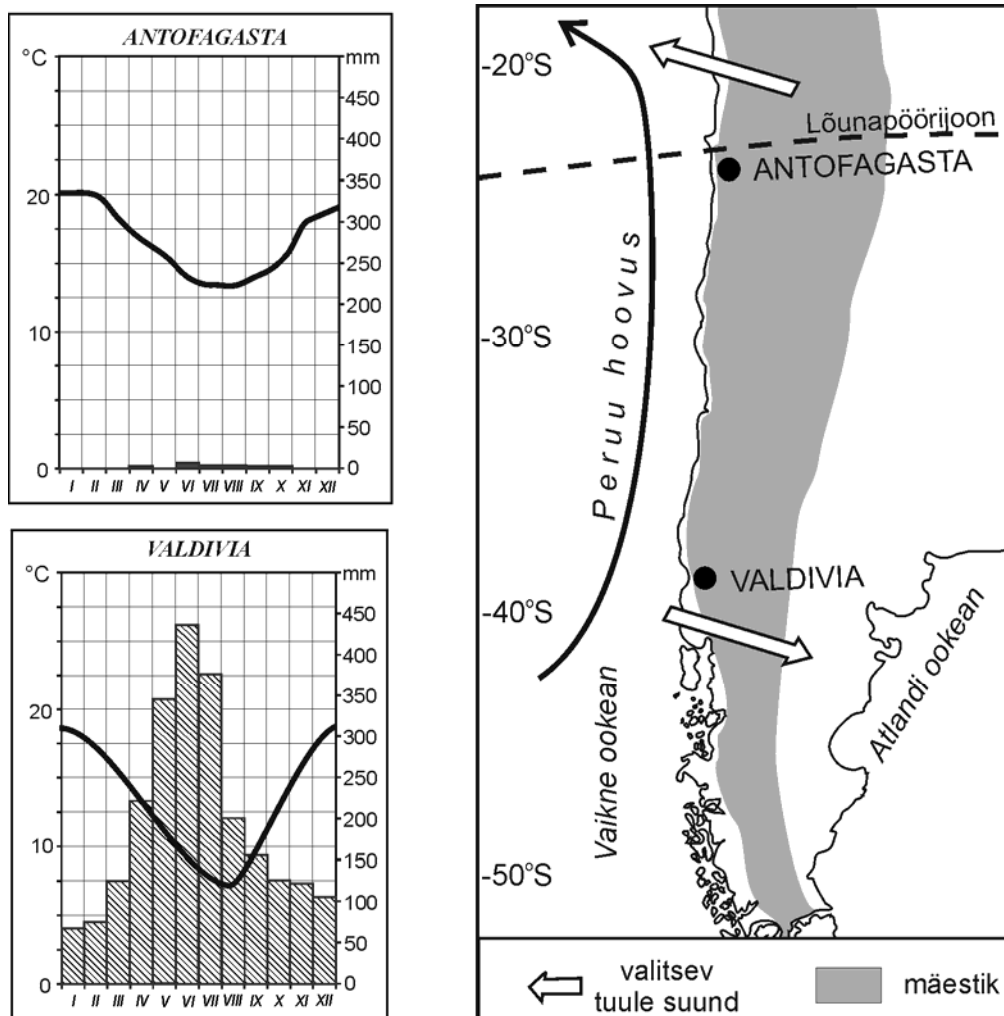
Selgitage kahte põhjust, miks just Läänemeres on soodsad tingimused vetikate vohamiseks ja hapnikuvaeste piirkondade tekkeks.

- 1)
- 2)

4 p

48

29. Kaardile on märgitud kaks Lõuna-Ameerika lõunaosas asuvat linna Antofagasta ja Valdivia. Toetudes kaardi ja kliimadiagrammide infole, vastake järgmistele küsimustele.

Miks on Antofagastas kuude keskmised õhutemperatuurid kõrgemad kui Valdivias?

1 p

.....

.....

49

Nimetage kaks põhjust, miks Antofagastas sajab erakordselt vähe.

2 p

- 1)
- 2)

50

Miks sajab Valdivias palju? Selgitage pikemalt.

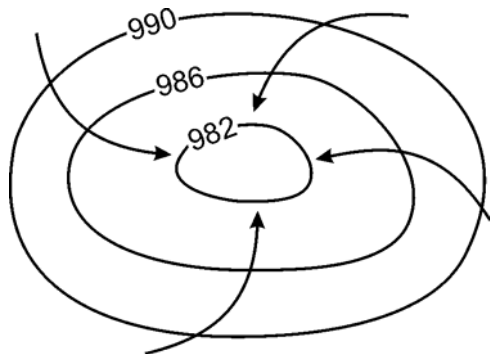
2 p

.....

.....

51

30. Kas joonisel on kujutatud tsüklonit või antitsüklonit?

Joonisel on kujutatud

1 p

52

Iseloomustage suvist ilma Eestis, mille on kujundanud tsüklon.

1 p

53

1) 2)

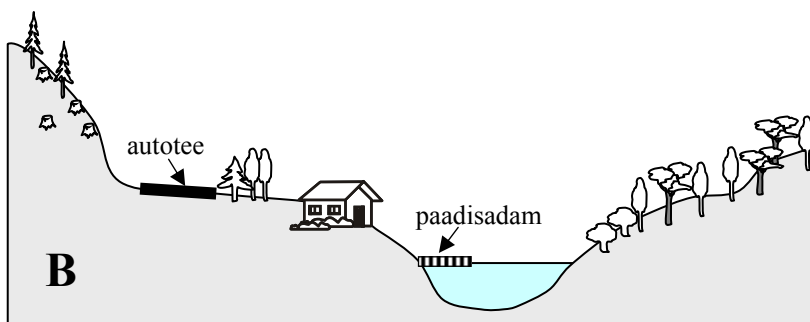
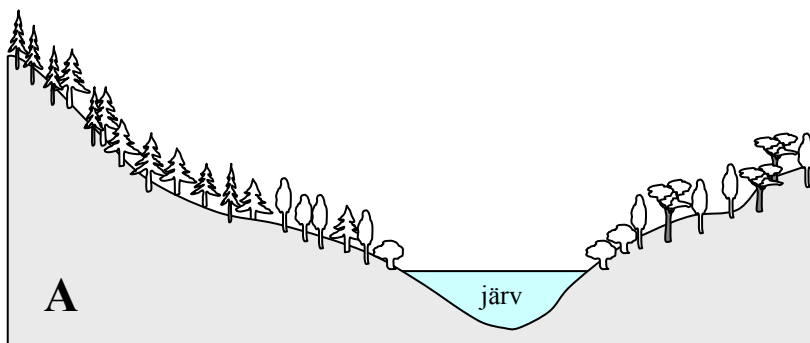
Iseloomustage talvist ilma Eestis, mille on kujundanud antitsüklon.

1 p

54

1) 2)

31. Joonistel A ja B on kujutatud sama piirkonda erineval ajal.

2 p

55

Tähistage joonisel B kaks kohta X ja Z, kus inimtegevuse tagajärjel võib suure tõenäosusega tekkida maalihe. Põhjendage.

Põhjendus:

2 p

X

56

Z

Nimetage kaks looduslikku tegurit, mis võivad kaasa aidata maalihke tekkimisele.

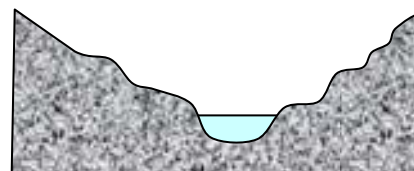
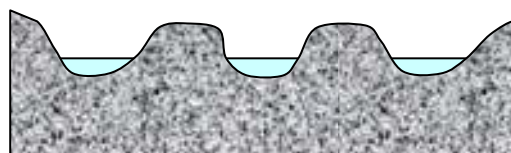
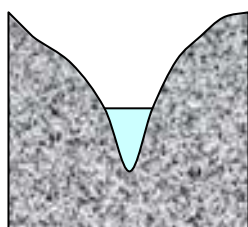
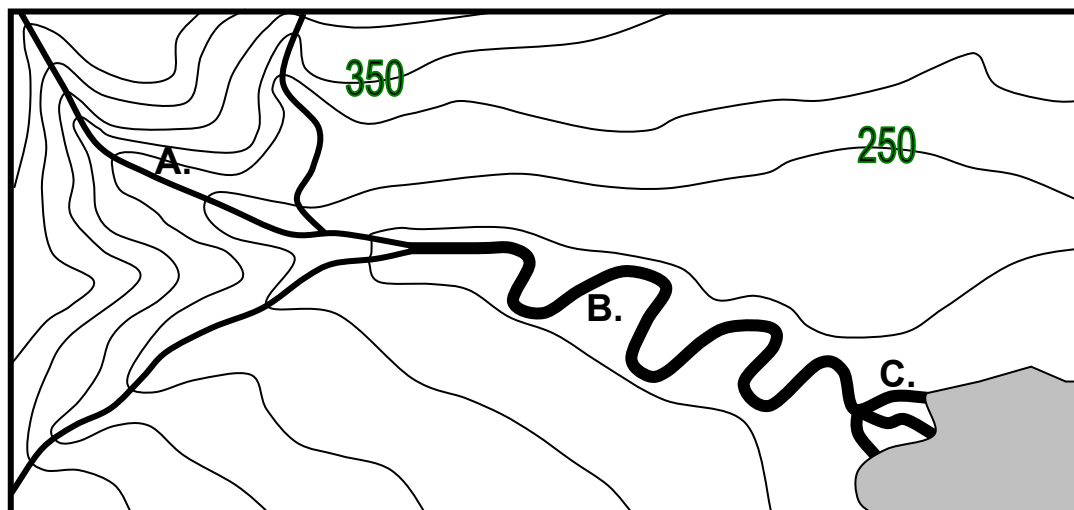
2 p

1)

57

2)

32.

.....

.....

.....

Täht kaardil

Täht kaardil

Täht kaardil

Valige loetelust iga skeemi jaoks õige nimetus: delta, soot, sälkorg, uhtorg, lammorg, ning viige see kokku kohaga (tähega) kaardil.

3 p

58

Tähistage kaardil X-ga jõe lõik, kus voolukiirus on kõige suurem.

1 p

59

Miks seal on voolukiirus kõige suurem?

1 p

60

Viirutage piirkond, kus kõige suurema tõenäosusega võib tekkida üleujutus.

1 p

61

MUSTANDIPABER

MUSTANDIPABER